

Offentlige Kontorer for Arbejdsanvisning.

I Nationaløkonomisk Forening holdt Forretningsføreren for Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor, Hr. Herman Beyer, den 4. Marts 1909 et Foredrag om Emnet: »Kan Arbejdsløshed modarbejdes ved offentlige Arbejdsanvisningskontorer?« Hovedindholdet af Foredraget gengives nedenfor.

Tanken om Organiseringen af offentlig Arbejdsanvisning i dens nuværende Skikkelse blev først realiseret i 1895. Det var Sydtyskland, der gik i Spidsen, idet de første Arbejdsanvisningskontorer oprettedes i München og Stuttgart. Motivet til Oprettelsen af disse Kontorer var at danne en Modvægt mod de private Anvisningskontorer, der ofte ved at tage ublu Betaling af de Pladssøgende og paa anden Maade virkede meget uheldigt, — og da navnlig i Lande, hvor Lovgivningsmagten ikke i Tide havde faaet Øjet op for Skyggesiderne ved deres Arbejds metode. I Stedet for de fra ældre Tid bestaaende private Anvisningsbureauer, der drives ud fra rene Forretningssynspunkter, eller i hvis Ledelse personlige eller politiske Hensyn gjorde sig gældende, satte man offentlige Anstalter under neutral Ledelse og med Udelukkelse af den pekuniære Interesse, idet der ikke ydes Vederlag for Anvisningen. Den neutrale Ledelse opnaaedes ved at gøre Sammensætningen af Kontorets Bestyrelse paritetisk, d. v. s. at den bestaar af Repræsentanter for de to interesserede Parter, Arbejdsgivere og Arbejdssøgere, i lige Antal.

Efter dette Princip var der siden Midten af 1890-erne oprettet et meget stort Antal offentlige (kommunale) Arbejdsanvisningskontorer i Tyskland. Organi-

sationen kunde her og der variere noget, idet man f. Eks. flere Steder havde givet Kommunalbestyrelsen en forstærket Indflydelse paa Ledelsen, men Grundprincippet var gennemgaaende den paritetiske Ledelse, hvad enten man lod Magistraten udpege Arbejdsgiverne og Arbejdernes Repræsentanter, eller man (som i København) overdrog Valget af denne til de paagældende faglige Organisationer.

Det var, som før nævnt, i de sydtyske Stater, at de første offentlige Arbejdsanvisningskontorer oprettedes. Det var ogsaa fra Sydtyskland at Centraliseringsbestræbelserne paa dette Omraade udgik. Man kom snart til Erkendelse af, at Arbejdsanvisningskontorenes Opgave, at skaffe hurtig Anvendelse for ledig Arbejdskraft, bedst løstes gennem et Samarbejde mellem de forskellige Byers Anvisningskontorer, idet disse en eller flere Gange ugentlig udveksle Lister over de paa hvert Sted ledige Pladser. For saadan Udveksling dannede der sig efterhaanden Centralstationer, som atter traadte i Forbindelse med lignende Stationer i andre Dele af Tyskland og i Udlandet. Til yderligere Fremme af Samarbejdet er i Tyskland Arbejdsanvisningskontorerne indenfor hver Stat sammensluttede i Forbund, som atter ere samlede i en Centralorganisation, omfattende henved 200 tyske Anvisningskontorer. Denne Centralorganisation, hvis Organ, »Der Arbeitsmarkt«, 2 Gange maanedlig bringer Oplysninger om Arbejdsmarkedets Tilstand paa de forskellige Pladser, foranstalter fra Tid til anden afholdt Kongresser, hvortil ogsaa Anvisningskontorer fra andre Lande sende Delegerede. Kongresserne betragtes som et virksomt Middel til at gennemføre den Ensartethed i den praktiske Forretningsførelse, som er nødvendig, for at Arbejdsanvisningskontorerne fuldt ud kunne løse deres Opgave.

I Frankrig havde Sagen udviklet sig paa en noget anden Maade. Her var der allerede i 1803 af Napoleon I gjort Forsøg paa at indføre obligatoriske Arbejdsanvisningskontorer, formelt som Modvægt mod de private Pladsanvisningsforretninger, men i Virkeligheden sandsynligvis med militære Formaal. Tanken døde imidlertid hen eller laa i Dvale, indtil den franske »Arbejdsbørs« oprettedes i 1838. Hvor udmærket et Arbejde denne til Tider meget kostbare Institution end kan have ydet, var den dog meget langt fra det

moderne Ideal af en Arbejdsanvisningsanstalt, og da man i 1903 for Alvor søgte at komme den i Paris stærkt om sig gribende private Fæstevirksomhed til Livs, blev det ikke Arbejdsbørsen, der blev taget til Forbillede, men derimod de ved velgørende Komiteer nogle Aar tidligere oprettede Arrondissements-Anvisningskontorer, som uden egentlig Støtte fra det Offentlige førte en højst tarvelig Tilværelse, idet de bl. a. som oftest maatte tage til Takke med de mest primitive Lokaler, indrettede ved i mørke og afsides Gange at opføre nogle Skillerum.

I Østrig havde man — navnlig i de Egne, der laa nær den tyske Grænse — oprettet en Del Anvisningskontorer, men Sagen havde iøvrigt mødt store Vanskeligheder i det østrig-ungarske Monarki. I Wien fandtes vel et stort og tilsyneladende godt virkende Apparat for Arbejdsanvisning, men man saa her ret ensidigt paa Opgaven, idet man først og fremmest stillede sig det Maal at sikre Hovedstaden rigelig Arbejdskraft af enhver Art og til enhver Tid; derimod fandtes der ingen Sans for den videre Opgave, at søge at fordele den ledige Arbejdskraft ud over Landet til de Pladser, hvor der var Trang til den; det laa ogsaa fjernt for den Wien'ske Arbejdsanvisning at forsøge paa at drage Omsorg for, at de mindre duelige og mindre arbejdsdygtige Arbejdere kunde finde passende Beskæftigelse. En af Grundene til, at Arbejdsanvisningstanken ikke var slaaet igennem i Østrig paa samme Maade som i Tyskland, var vel nok den, at Østrigs Befolkning er saa uensartet i sin nationale Sammensætning. Endnu mere var dette Tilfældet i Ungarn; her fandtes der kun et større Arbejdsanvisningskontor i Budapest og et Par mindre i Provinserne.

I de sydevropæiske Lande spillede den offentlige Arbejdsanvisning kun en ringe Rolle. I Spanien og Portugal havde Tanken ikke vakt synderlig Opmærksomhed. I Italien fandtes der vel i de nordlige Provinser enkelte Anvisningskontorer, men i det hele og store var de uden væsentlig Betydning, uagtet den omfattende Vandrearbejderbevægelse skulde synes at maatte paakalde Offentlighedens Interesse for en rationel Organisering af Arbejdsanvisningen.

Heller ikke i de slaviske Lande fandtes der nogen offentlig Arbejdsanvisning af Betydning, ihvorvel en

saadan vilde kunne være til megen Nytte, navnlig i Rusland, hvor Arbejderne i hundrede Tusindevis flakkede om uden Maal og Med. Derimod var der i Finland oprettet offentlige Arbejdsanvisningskontorer, delvis for at modarbejde den overhaandtagende Udvandring til Amerika.

I de skandinaviske Lande var Norge gaaet i Spidsen paa Arbejdsanvisningens Omraade, idet der allerede i 1898 aabnedes et kommunalt Anvisningskontor i Kristiania; senere var der oprettet lignende Anstalter i 5—6 andre Byer, og endelig havde Staten ydet sin Støtte ved at bevilge et aarligt Beløb til disse kommunale Kontorer. — Det første svenske Arbejdsanvisningskontor oprettedes i Helsingborg 1902; i de følgende Aar fulgtes Eksemplet af Göteborg, Malmø, Stockholm osv., og Antallet af offentlige Arbejdsanvisningskontorer i Sverige var nu ca. 10.

Idet Taleren derefter gik over til at omtale det københavnske kommunale Arbejdsanvisningskontor, som begyndte sin Virksomhed i Juli 1901, gennemgik han først i Hovedtrækkene Arbejdsanvisningens Historie i Danmark. Med Hensyn til de faglærte Arbejdere var jo den saakaldte »Umschauen« den Maade, hvorpaa Fortidens Haandværkssvende overvejende skaffede sig Arbejde. Det syntes som om man allerede ved Forordningen af 23. Decbr. 1681 havde søgt at komme »Umschauen« til Livs, idet det her paabødes, at de arbejdssøgende Svende skulde melde sig hos Oldermændene. Forordningen af 21. Marts 1800 indskrænkede Retten til »Umschauen« til hver 2den eller 3die Uge, men endnu den Dag i Dag var det jo hos mange en Overbevisning, at Umschauen er den eneste saliggørende Form for at søge Arbejde. Medens Forordningen af 1681 lagde Arbejdsanvisningen i Hænderne paa Oldermændene, spillede i senere Tider »Altgesellen« en vis Rolle i dette Forhold, og i det hele taget havde Tendensen været svingende, snart nærmest til den ene, snart til den anden Yderlighed. Hvis man efter Vedtagelsen af Arbejdsløshedskasseloven her i Landet vilde forsøge at lægge Arbejdsanvisningen over til de i Slutningen af Loven omtalte Anvisningskontorer, der skulde have Kontrol med de Arbejdsløse, vilde man efter Talerens Mening komme lige saa langt til venstre for Idealet som Forordningen af 1681 var kommen for

langt til højre, og ganske forlade det neutrale Standpunkt, som var en Hovedbetingelse for Arbejdsanvisningen. — Da man i 1901 skred til Oprettelsen af et kommunalt Arbejdsanvisningskontor i København, havde man paa Forhaand søgt at drage Lære af Erfaringerne andetsteds fra; man havde set, at det, der havde bragt den franske Arbejdsbørs i en saa kritisk Situation, at den maatte lukkes i 1893, var den Omstændighed, at den var bleven Knudepunktet for de socialistiske Organisationer, medens det i Brüssel var gaaet ganske modsat, idet de belgiske Arbejdere meget nødigt benyttede den derværende Arbejdsbørs; og saa fremdeles. Ved det helt ud neutrale Grundlag, hvorpaa man byggede det københavnske Arbejdsanvisningskontor, undgik man lykkeligt de Skær, Arbejdsbørserne og flere lignende Institutioner var strandede paa.

Med Hensyn til de ikke-faglærte Arbejdere havde i tidligere Tid »Umschauen« naturligvis gjort sig lige-saa stærkt gældende som med Hensyn til de faglærte. Ved Siden heraf spillede imidlertid ogsaa Avertering i Bladene en betydelig Rolle, og endelig var Fæstemændene et meget benyttet Mellemlid mellem Arbejdssøgere og Arbejdsgivere. Uagtet Fæstevirksomheden her i Landet var bleven reguleret gennem Lovgivningen, saaledes at de værste Ulemper ved denne muligvis her i Landet vare blevne undgaaede, maatte det dog siges, at der ogsaa for de ikke-faglærte Arbejders Vedkommende var Trang til en offentlig og gratis Arbejdsanvisningsanstalt, og det blev derfor i Vedtægten for det københavnske Arbejdsanvisningskontor fastsat, at dette skulde anvise Arbejde af enhver Art, saa vel for faglærte Arbejdere som for Handelspersonale, Tyende og unge Mennesker, der ønskes anbragt i Lære.

Der var for Taleren ingen Tvivl om, at neutrale, upolitiske og paritetiske Arbejdsanvisningskontorer, naar de mødes uden Mistillid fra baade Arbejdsgivernes og Arbejdssøgernes Side, var af uvurderlig stor Betydning, idet en stærk Benyttelse af saadanne Anstalter vilde forhindre det Spild af Arbejdskraft, der fremkommer ved, at Arbejdsgiver og Arbejdssøger ikke paa ethvert Tidspunkt kan finde hinanden, og Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor havde sikkert derfor truffet det rette Motto for sin Virksomhed i Ordene: at skaffe enhver Arbejdsgiver den bedst mulige Arbejds-

kraft og enhver Arbejdssøger det Arbejde, hvortil Vedkommende i Øjeblikket bedst egner sig.

Det var ogsaa sandsynligt, at man gennem saadanne neutrale Kontorers Virksomhed til en vis Grad kunde modarbejde en altfor overdreven Vandring af Arbejdskraft fra Landet til Byerne. Derimod var det naturligvis en Urimelighed at tro, at Arbejdsanvisningskontorerne i arbejdsløse Tider skulde være i Stand til at stampe Arbejde op af Jorden. Af største Betydning for Kontorernes Virksomhed var det naturligvis, at Tilliden til dem bevares, og i saa Henseende syntes det ønskeligt, at alle offentlige Arbejdsanvisningskontorer indenfor Landet arbejde efter et ensartet neutralt System; engang naaede vi vel ogsaa heri Landet at faa lovgivet paa dette Omraade. En ikke ringe Vægt lagde Taleren paa det Erfaringsmateriale med Hensyn til Udbudet af og Efterspørgselen efter Arbejdskraft, der fremkommer gennem Arbejdsanvisningskontorernes Statistik; denne Statistik kunde utvivlsomt give værdifulde Fingerpeg til Bedømmelse af Bevægelsen i Konjunkturerne paa Arbejdsmarkedet.

Af den til Foredraget knyttede Diskussion gengive vi nedenstaaende Hovedpunkter:

Arbejdsløshedsinspektør Th. Sørensen havde den største Sympati for de offentlige paritetiske Arbejdsanvisningskontorer. I Danmark fandtes jo kun en Anstalt af denne Art, nemlig den i København. men det var Taleren bekendt, at der i politiske Kredse var stærk Interesse for her at skabe en Udvikling. Imidlertid kunde Arbejdsanvisningen ikke løses af de offentlige Kontorer alene; det var nødvendigt, at ogsaa Arbejdsløshedskasserne tog sig af denne Sag. De offentlige Arbejdsanvisningskontorer maatte i det væsentlige være henviste til at anvise Arbejde til ikke-faglærte Arbejdere, idet de ikke kunde raade over den tekniske Fagkundskab, der var nødvendig for at kunne anvise Pladser til faglærte Folk; det gjaldt jo ofte om at finde en Mand til en bestemt Arbejdsspecialitet, og at træffe dette Valg med Sikkerhed var kun muligt for

den, der selv var inde i Fagets Teknik. Dertil kom, at Arbejdsløshedskasserne slet ikke kunde give Afkald paa Arbejdsanvisningen af Hensyn til den nødvendige Kontrol med de Arbejdsløse; hverken de offentlige eller de af Arbejdsgiverne ledede Anvisningskontorer kunde i saa Henseende erstatte Arbejdsløshedskassernes egen Arbejdsanvisning. Naar man mod disse sidste indvendte, at de ikke var paritetiske, lagde Taleren ikke stor Vægt derpaa; de maatte jo optræde neutralt, da de ellers ikke blev søgt af Arbejdsgiverne, og dertil kom, at de var under Tilsyn af Arbejdsløshedsinspektøren, der repræsenterede det neutrale i Ledelsen. Taleren mente, at der var nogen Udsigt til Samarbejde mellem Arbejdsgiverne og Arbejdsløshedskasserne paa Arbejdsanvisningens Omraade. Sluttelig oplyste Taleren, at der til over Halvdelen af de 43 anerkendte Arbejdsløshedskasser var knyttet Arbejdsanvisning, og at de Kasser, der havde Anvisningskontorer, omfattede langt over Halvdelen af de anerkendte Kassers Medlemstal.

Indlederen havde ikke ment, at de offentlige (neutrale og paritetiske) Kontorer i og for sig endnu var den eneste Form for Arbejdsanvisning; men idet han iøvrigt glædede sig over det eventuelle Samarbejde, som Arbejdsløshedsinspektøren stillede i Udsigt — et Samarbejde, som iøvrigt alt i de henrundne Aar havde fundet Sted mellem de Fagforbund, som siden Lovens Udstedelse havde haft Arbejdsanvisning, og Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor, — fastholdt han, at den ideelle Form for Arbejdsanvisning var den koncentrerende, samlende Anvisning fremfor den i flere Anvisningskontorer spredende. Iøvrigt kunde Taleren ikke indrømme, at de offentlige Kontorer var ude af Stand til paa fyldestgørende Maade at anvise Pladser for Fagspecialister. Ganske vist var det maa-ske endnu ikke muligt at have fagkyndige Funktionærer for hvert Fag, men det var heller ikke nødvendigt, hvad Erfaringen havde vist; men efterhaanden som den neutrale Anvisning vandt Indpas i den almene Bevidsthed, naaede man muligvis derhen imod.

Direktør V. C. Berg var ikke enig med Arbejdsløshedsinspektøren i, at man kunde nøjes med at lade

Arbejdsløshedskassernes Kontorer anvise Arbejde i Faget. Erfaringen viste, at Arbejdsanvisningen blev benyttet som Led i Kampen om Arbejdsvilkaarne, hvad der i og for sig var ganske rimeligt. At Arbejdsløshedskasserne var selvstændige, af Fagforeningerne uafhængige Institutioner, var jo en Illusion; Bestyrelsen var faktisk fælles, og den hele Administration af Kasserne var saa sammenknyttet med Foreningsledelsen, at det i Virkeligheden kun var Pengemidlerne, der var adskilte, saaledes som Loven fordrede det. Dette ansaa Taleren for en meget væsentlig Mangel.

Dødelighedens Indflydelse paa Varigheden af den økonomisk-produktive Levetid.

Af

Adolph Jensen.

Da E. Fenger beregnede den første danske Dødelighedstavle paa Grundlag af Erfaringerne for Femaaret 1835—39, døde der i Danmark aarlig 215 Mennesker for hvert Tusinde levende. Den senest beregnede Dødelighedstavle for Danmark bygger paa Erfaringerne fra Femaaret 1901—05, da der aarlig døde 148 for hvert Tusinde. Dødeligheden i Danmarks Befolkning er altsaa i Løbet af to Menneskealdre formindsket med henved en Tredjedel.

Hvad der herved er vundet i Levesandsynlighed udtrykkes summarisk ved Middellevetiden for nyfødte Børn, som efter de to Tavler havde følgende Værdier:

	Mænd	Kvinder
1835—39.....	39.7 Aar	42.3 Aar
1901—05.....	52.3 —	56.2 —

Forskellen er for Mænd godt 13 Aar, for Kvinder knap 14 Aar, d. v. s. at Middellevetiden for nyfødte er en Tredjedel længere efter Erfaringerne fra Begyn-